BONIFACIVS Papa VIII. natione Hernicus, patria Annaginus, è familia Caietana, anno M. CC. XCIV. Pontifex Maximus creatus eſt. Is Decretales epiſtolas prædeceſſorum ſuorum per Gulielmũ Archiepiſcopum Ebrudunenſ. & Berengarium Epiſcopũ Biteren. ac magiſtrum Richardũ de Senis S. R. E. Vicecancel. diligenter fecit recenſeri, & quibuſdam decretis nouis à ſe additis in vnum librum ſub debitis titulis redigi, & quinque aliis Gregorij Papæ IX. annecti, Sextúmque nuncupari iuſſit. Ad quem Ioannes Andr. Bononien. continuas gloſſas, quibus multa ex eius lectura fuerunt inſerta, & hoc ſigno [ ] notata, conſcripſit.

INDEX TITVLORVM ET CAPITVLORVM
Libri Sexti Decretalium.

Rubricæ V. librorum Sexti Decretalium ſecundum ordinem Alphabeti.

A

Accuſationibus, inquiſitionibus, & denunciationibus. Lib. v. Tit. j. col. 609
Ætate & qualitate & ordine præficiendorum. Lib. j. Tit. x. 215
[Ap]pellationibus. Lib. ij. Tit. xv. 398
[Arbi]tris. Lib. j. Tit. xxij. 301

B

[Bi]gamis. Lib. j. Tit. xij. 120

C

[C]apellis Monachorum. Lib. iij. Tit. xviij. 563
[Cen]ſibus, exactionibus & procurationibus. Lib. iij. Tit. xx. 566
[Cle]ricis coniugatis. Lib. iij. Tit. ij. 424
[Cle]ricis non reſidentibus. Lib. iij. Tit. iij. 427
[Cl]erico ægrotante vel debilitato. Lib. iij. Tit. v. 488
[C]ognatione ſpirituali. Lib. iiij. Tit. iij. 603
Conceſſione præbendæ & Eccleſiæ non vacantis. Lib. j. Tit. vij. 493
Confeſſis. Lib. ij. Tit. ix. 341
Conſecratione Eccleſiæ vel altaris. Lib. iij. Tit. xxj. 578
Conſuetudine. Lib. j. Tit. iiij. 58
Conſtitutionibus. Lib. j. Tit. ij. 10

D

Decimis, primitiis, & oblationibus. Lib. iij. Tit. xiij. 537
De deſponſatione impuberum. Lib. iiij. Tit. ij. 600
[D]olo & contumacia. Lib. ij. Tit. vj. 333

E

Electione & electi poteſtate. Lib. j. Tit. vj. 68
Eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. Lib. ij. Tit. vij. 337
Exceptionibus. Lib. ij. Tit. xij. 359
Exceſſibus prælatorum & ſubditorum. Lib. v. Tit. vj. 663

F

Filiis Presbyterorum & aliis illegitimè natis. Lib. j. Tit. xj. 217
Foro competenti. Lib. ij. Tit. ij. 314

H

Hæreticis. Lib. v. Tit. ij. 611
Homicidio. Lib. v. Tit. iv. 650

I

Iis quæ vi metúſve cauſa fiunt. Lib. j. Tit. xx. 296
Immunitate Eccleſiarum, cœmeteriorum, & aliorum locorum religioſorum. Lib. iij. Tit. xxiij. 582
In integrum reſtitutione. Lib. j. Tit. xx. 298
Iniuriis & damno dato. Lib. v. Tit. viij. 687
Inſtitutionib. Lib. iij. Tit. vj. 491
Iudiciis. Lib. ij. Tit. j. 307
Iuramento calumniæ. Lib. ij. Tit. iv. 323
Iureiurando. Lib. ij. Tit. xj. 355
Iure patronatus. Lib. iv. Tit. xix. 564

L

Litis conteſtatione. Lib. ij. Tit. iij. 320

M

Maioritate & obedientia. Lib. j. Tit. xvij. 274

N

Ne clerici vel monachi ſecularibus negotiis ſe immiſceant. Lib. iij. Tit. xxiv. 591
Ne ſede vacante aliquid innouetur. Lib. iij. Tit. viij. 526

O

Officio vicarij. Lib. j. Tit. xiij. 221
Officio & poteſtate iudicis delegati. Lib. j. Tit. xiv. 225
Officio legati. Lib. j. Tit. xv. 247
Officio ordinarij. Lib. j. Tit. xvj. 254

P

Pactis. Lib. j. Tit. xviij. 275
Pœnis. Lib. v. Tit. ix. 689
Pœnitentiis & remiſſionibus. Lib. v. Tit. x. 700
Poſtulatione prælatorum. Lib. j. Tit. v. 65
Præbendis & dignitatib. Lib. iij. Tit. iv. 429
Præſcriptionibus. Lib. ij. Tit. xiij. 367
Priuilegiis. Lib. v. Tit. vij. 666
Procuratoribus. Lib. j. Tit. xix. 279

R

Rebus Eccleſiæ non alienandis. Lib. iij. Tit. ix. 528
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem. Lib. iij. Tit. xiv. 544
Regulis iuris. Lib. v. Tit. xiij. 776
Religioſis domibus. Lib. iij. Tit. xvij. 560
Reliquiis & veneratione ſanctorum. Lib. iij. Tit. xxij. 579
Renunciatione. Lib. j. Tit. vij. 197
Rerum permutatione. Lib. iij. Tit. x. 524
Reſcriptis. Lib. j. Tit. iij. 3
Reſtitutione ſpoliatorum. Lib. ij. Tit. v. 328
Reſtitutione in integrũ. Lib. j. Tit. xxj. 296

S

Schiſmaticis. Lib. v. Tit. iij. 645
Sententia & re iudicata. Lib. ij. Tit. xiv. 704
Sepulturis. Lib. iij. Tit. xij. 533
Sponſalibus & matrimoniis. Lib. iv. Tit. j. 597
Statu regularium. Lib. iij. Tit. xvj. 555
Summa trinitate & fide catholica. Lib. j. Tit. j. 1
Supplenda negligentia prælatorum. Lib. j. Tit. viij. 200

T

Temporibus ordinationum. Lib. j. Tit. ix. 208
Teſtamentis & vltimis voluntatibus. Lib. iij. Tit. xj. 525

V

Verborum ſignificat. Lib. v. Tit. xij. 731
Vita & honeſtate clericorum. Lib. iij. Tit. ij. 423
Voto & voti redemptione. Lib. iij. Tit. xv. 553
Vſuris. Lib. v. Tit. v. 657
Vt lite pendente nihil innouetur. Lib. ij. Tit. viij. 339

Finis Rubricarum.

Index capitulorum Sexti Decretalium ſecundum ordinem Alphabeti.

A

A arbitris. de offic. et poteſt. iud. de[leg.] 239
Abbates. de priuileg. 675
Abbates. de ſen. & re iu. 385
Abbas qui appellat. de appel. 409
Abbas qui contra. de elect. 137
Abſtinentiæ. de his quæ vi. 296
Accuſatus. de hæret. 620
A collatione. de appel. 418
Aliter qui. de cl. coniug. 425
Ad apoſtolicæ. de ſen. & re iu. 707
Ad decimas. de reſt. ſpol. 333
Ad Laicidendus. de ſchiſm. 646
Alma mater. de ſen. excom. 713
Altercationis. de hæret. 631
Animarum. de ſepult. 533

ĩ 2 Appel[latio]

[illegible]

LIBER SEXTVS DECRETALIVM

DOMINI BONIFACII PAPÆ VIII.

BONIFACIVS a Epiſcopus b ſeruus ſeruorum Dei, [illegible]

[illegible]

Arbor Conſanguinitatis.

Non gignunt dextros, qui ſtant in parte ſiniſtra:
Laua dat uxores, dat tibi dextra mares.

CONSANGVINITAS PER TRES regulas declaratur.

PRima regula [illegible] ascendentium & descendentium quot ſunt perſonæ de quibus quæritur, computata [illegible], una [illegible] gradus inter eas. Si igitur vis ſcire quantum diſtat abauus à [illegible] ([illegible] in cellula ubi eſt facies) utroque computato & intermediis, quinque ſunt perſonæ: dempta una, quatuor ſunt gradus & ſic de aliis.

¶ *Pro linea collaterali [illegible] regula.*

¶ Collateralium in linea æquali quoto gradu quis diſtat à communi ſtipite, toto diſtant inter ſe, vel ſibi attinent. Exemplum pone: [illegible] abauum ſtipitem [illegible] pronepotem [illegible] ſunt in linea æquali: quilibet diſtat à ſtipite quarto gradu: ergo inter ſe quarto. De [illegible] dic canonica loquor.

¶ Collateralium in linea inæquali quoto gradu remotior diſtat à communi ſtipite, toto diſtant inter ſe. Exemplum pone [illegible] abauum ſtipitem [illegible] in linea inæquali. Computetur ergo à remotiori [illegible] diſtat à ſtipite quarto gradu, ergo à filio [illegible] quarto & [illegible] intellige [illegible].

¶ *[illegible] regulæ.*

Prima. In linea recta [illegible] & deſcendentium quot ſunt perſonæ de quibus [illegible] computatis intermediis una dempta, tot ſunt gradus inter eos.

¶ *Pro linea collaterali.*

¶ Collateralium in linea æquali quoto gradu quis diſtat à communi ſtipite, [illegible] diſtant inter ſe, vel ſibi attinent. Nam ſecundum leges quælibet perſona gradum facit in collateralibus. Computatio [illegible] legiſtarum ob aliud ſit quam computatio Decretiſtarum.

¶ Collateralium in linea inæquali quot ſunt perſonæ à ſtipite dempto, tot ſic

In Sext. decret. ad fol. 609.

[illegible] Si amplior opus [illegible] ad [illegible] declaratum.

C[illegible] lectori arboris diverſa olim [illegible] modo tenuerunt. Iudicis de [illegible] poſt [illegible] ipſius [illegible] per [illegible] regulas [illegible] perp [illegible] multum [illegible] regularum, & [illegible] obſcuritatem aliquibus notum, ignotis aliis [illegible]. [illegible] igitur ego Ioannes Andreæ [illegible] minimus & indignus, [illegible] arboris [illegible] matris conſanguinitatis & affinitatis ignoti, [illegible] oculorum inſpectione [illegible] [illegible] capitulo [illegible] compilaui.

¶ Primo, quæritur [illegible] arborem ad quid fuerit inventio arboris neceſſaria. Secundo, an ſit authentica. Tertio, ad quid in volumine decretalium reperta, quæ olim ſuerat in decretis.

¶ Primæ quæſtionis ex ſuperius dictis patet ſolutio, probat enim ad oculum [illegible] de grad. [illegible] Ex eſſentia enim [illegible] quædam melius percipiuntur quam [illegible] Hinc eſt quod [illegible] [illegible] Veneris inſpectione an [illegible] puberitas intelligatur, an mulier ſit virgo. [illegible] de frig. & mal. [illegible] vel aliter impedita [illegible] Iniuriæ [illegible] æſtimatio [illegible] Papales an ſit vera falſa [illegible].

¶ Ad ſecundum dic quod arbor authentica eſt, quod patet ex canonibus Iſidori & Alexandri [illegible].

¶ Ad tertium dic quod quia in decretis de conſanguinitate & affinitate tractatur, ut leſum [illegible] arborem ponere, & quia in decretalibus eſt idem tractatus, & in hoc volumine utile fuit reponi, ex hoc maxime, quia nemini

¶ venit

Arbor Affinitatis.

Multa dies, variúſque labor huiuſce parauit
Artis notitiam: quæ modò clara patet.

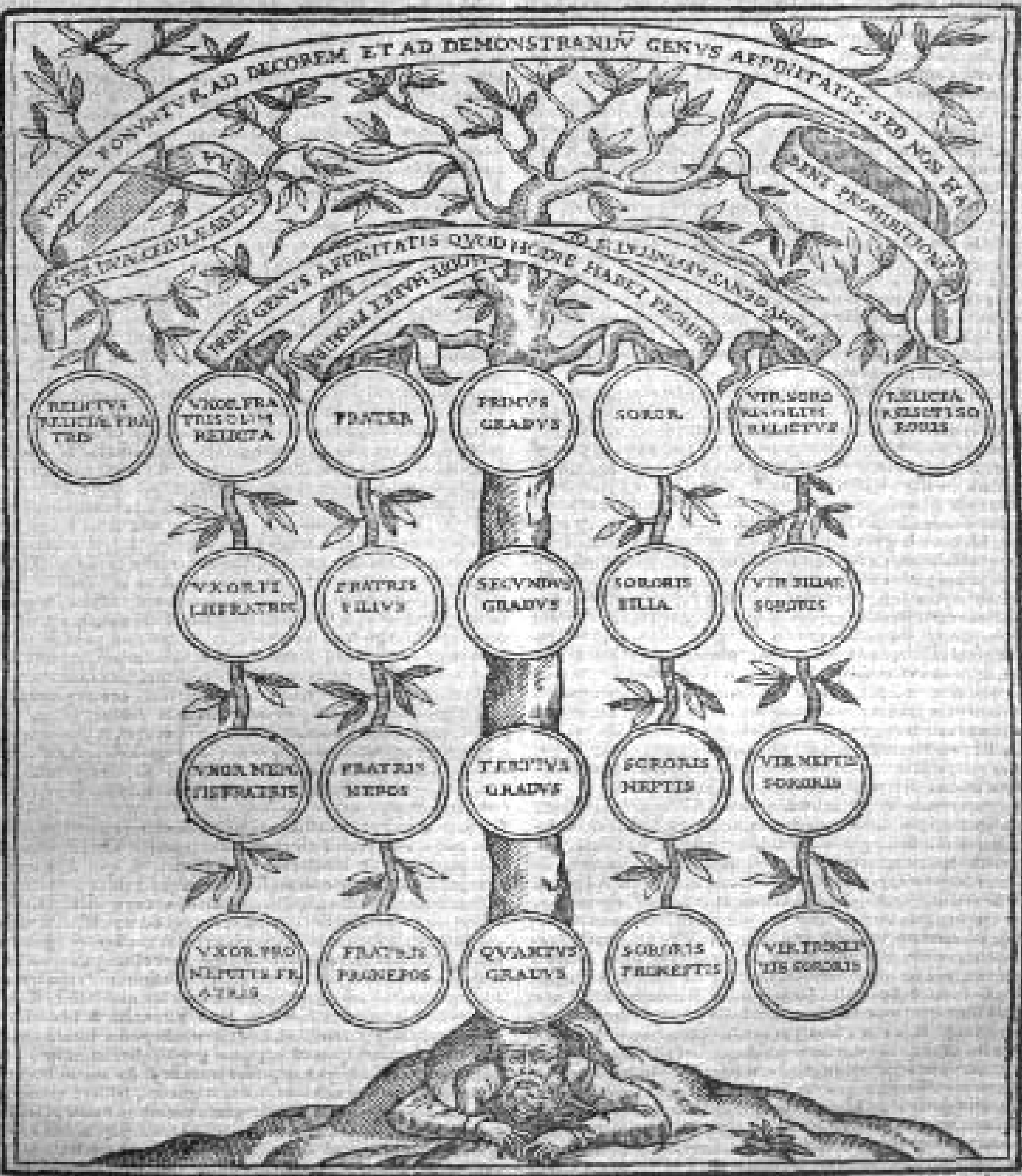

AFFINITATIS DECLARATIO.

Affinitas ſecundùm canones eſt perſonarum proximitas ex coitu proueniens omni carens parentela. Et dicitur affinitas quaſi duorum ad unum finem vergens, eo quòd duæ cognationes diuerſæ per nuptias ſecundùm leges, vel per coitum ſecundùm canones copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit. ut ff. de grad. cogna. l. non facile. §. affines.

¶ Scias autem quòd affinitas [illegible] impedimentum, quod dicitur [illegible] perſona, qua mediante contrahitur [illegible].

¶ Per eandem copulam viri & mulieris inter conſanguineos mulieris & virum, & inter conſanguineos viri & mulierem contrahitur affinitas primi generis [illegible] gradu, prout eſt conſanguinitas. Si ergo conſanguineus tuus cognouit mulierem, ſi vis ſcire quoto gradu affinitatis ſit tibi mulier illa, vide quoto gradu eſt tibi conſanguineus tuus, & quoto [illegible] conſanguineus, tanto mulier eſt tibi affinis, & ſemper in primo genere. Dictũ eſt in regula viri & mulieris, & non viri & [illegible], quia ſecundùm canones etiam per coitum fornicarium & inceſtuoſum contrahitur affinitas, patet de eo qui cog. conſan. uxo. ſuæ. c. diſcretionem. & c. tua. Inter conſanguineos mulieris & virum, & conſanguineos viri & mulierem adeo [illegible] virum & mulierem non contrahitur affinitas, ſed ipſi ſunt affinitatis cauſa. Item inter conſanguineos viri, & conſanguineos mulieris nulla eſt affinitas. Vnde duo fratres contrahunt cum duabus ſororibus, pater & filius cum matre & filia. Sed eſt affinitas inter conſanguineos mulieris & ipſum virum, & conſanguineos viri & ipſam mulierem. de conſan. & affi. c. quod ſuper his.

REGVLA. Quæcunque inter vnam perſonarum, de quibus [illegible] & coniugem alterius [illegible] conſanguinitas intra quartum gradum [illegible] nulla eſt prohibitio [illegible] & coniugem nepotis mei non poſſum [illegible] quia nepos meus eſt mihi conſanguineus intra quartum gradum.

ALIVD EXEMPLVM. [illegible] ea mortua [illegible] aliam accepit, [illegible] contrahere cum eius relicta, quia inter me & illam relictam nulla eſt, nec fuit conſanguinitas,

AD arborem affinitatis & eius materiam tranſeamus. Et primò videndum eſt, quid ſit affinitas, & vnde dicatur & quomodo ipſius genera [illegible], & qualiter computentur, deinde arborem formemus. Ponemus poſtea quædam notabilia, & quaſdam quæſtiones.

¶ Eſt autem affinitas perſonarum proximitas ex coitu proueniens, omni carens parentela. hoc ſecundùm canones, ſed ſecundùm leges eſt [illegible] ex nuptiis [illegible] quòd legitimæ ſint nuptiæ non interdictæ, vt contrahatur affinitas. ff. de grad. l. non facile. §. ſciendum. Et dicitur affinitas quaſi duorum ad vnum finem vergens, eo quòd duæ cognationes diuerſæ per nuptias ſecundùm leges, vel per coitum ſecundùm canones copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, vt in aud. l. §. affines. Affinitatis definitio,

¶ Sed quòd per fornicarium coitũ, & inceſtuoſum ſecundùm canones contrahatur affinitas patet de eo qui cog. conſan. uxo. ſuæ. c. diſcretionem & c. tua nos. Sed [illegible] legis [illegible] circa hæreditatem & [illegible] & ſi quis cogatur [illegible] teſtimonium dicere. ff. de grad. l. iuriſconſultus in princ. & ff. de teſti. l. 3. & 4. quæ. 3. §. item in Affinitas per coitum nefarium contrahitur.

[illegible]

Proœmij diviſio, & ipſius ſumma, [illegible] ſecundum dominũ Heliam.

CLEMENTIS † PAPÆ QVINTI CONSTITVTIONES.

PROOEMIVM

IOannes * Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filiis Doctoribus, & Scholaribus vniuerſis Bononiæ cõmorantibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

† In antiquis codicib. rubr. huius libri habetur, Incipiunt conſtitutiones Clementis Papæ Quinti.

Ioannes Epiſcopus.] Diuide in quatuor partes, aut in duas, & ſecundam in tres. In prima ponitur ſalutatio, dum dicit: *Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei*, mandat, ſupplico, & dicit ſalutẽ, & Apoſtolicã benedictionẽ, *Dilectis filiis*, ſcilicet doctoribus, & vniuerſis ſcholaribus Bononiæ cõmorantibus, id eſt, moram facientibus, & ſacris iuris. Et ſequitur in textu, *Quoniam nulla iuris ſanctio*. Et ibi ponit exordium. Dicit Clemens in hoc exordio, quòd iura ſunt ita ambigua, & dubia, quòd non poteſt reperiri modus aliquis, vt iura bene declarentur propter malitiam hominum: quia dũ iura ſiunt de nouo, & quamuis bene, & ſufficienter clara, tamen homines ſunt adeò, & in tantũ procliui, & habiles, ſeu proni ad malũ, quòd ipſi interpretantur iura aliter, quàm legiſlator ea intellexerit, & illa diuertunt, & ſubuertũt de intentione ipſius legiſlatoris. Et narrat Clemens Papa, quòd tanti caſus emergũt de nouo quotidie, quòd impoſſibile eſt tot iura cõdi, & fieri: quare dicat, vt ſtatq; malitię vitetur, & iura aliquo modo clarificentur, & de cætero non tantùm diuerſificentur, quòd recurrendum eſt ad auctoritatem principis, quæ in hoc eſt neceſſaria, qui princeps declarabit ipſa iura, & declarationẽ illã tenebuntur homines inſequi, & ſic ſuo ſenſu nõ innitentur. Quare dixit formaliter textus, *Quoniam*, pro quia. Et no. quod quia, & quoniam ponuntur in eodem ſenſu, ſed quoniã propriè præponitur, & ſic ſequentem ſenſũ alligat, vt quoniã dilexi, dilexi. quia quippe poſtponitur, & ſuperiorẽ ſenſum confirmat. dic ergo, quia nulla ſanctio, i. nulla conſtitutio iuris digeſta, i. ordinata, cõſummata, & explicata, quantumcunque conſilio propenſo, i. valde penſato, & cogitato, ſufficit ad varietatem humanæ naturæ: i. nec ſufficit ad machinationes, id eſt, dubitationes inopinabiles eius, i. ut nec vlla ſanctio attingit, i. iuxta tangit, ad deciſionem lucidam, i. lucidandũ ambiguitatis nodoſæ, i. difficilis, eo præſertim, i. maximè quod vix aliquid ſtatuitur adeo certũ, i. taliter, & ſic certũ: quoq; pro &. & clarũ quin reuocetur in dubiũ, i. quin dubitetur, ex cauſis emergentibus iura iã poſita, iam edita, & facta non poſſunt mederi, i. quoad deciſionem quæſtionum emergentium. Sequitur in textu *Quia rege*. illa eſt, *quia etiam*. Et hic dat cõſiliũ, ac ſi diceret: Poſtquã iura ſunt taliter, & ita ambigua, ſeu dubia, quod nulla ſanctio poſſit fieri ita clara, quin adhuc remaneant dubia aliqua: & ideo hic dat vnum conſilium, quòd auctoritas principis eſt neceſſaria propter malitiã hominũ, qui homines ab adoleſcentia ſunt procliui ad malũ, ideo dicit textus, Ergo, id eſt, propter rationẽ ſequentem: quia ſenſualitas humana declinat ad malũ ab adoleſcentia, i. procliui, i. facilis, ſcilicet ad malũ: per quod, i. propter quã malitiã non poſſunt fieri iura ita clara, quin homo, qui eſt procliuus ad malum, ea reddat ambigua: ideo ſubuertio, i. deſtructio morum, & bonum obrepit, i. latenter ſubintrat, frequenter, id eſt, ſæpe, in clero, in omnibus clericis, & populo intelligi: quare auctoritas ſuperioris eſt neceſſaria, vt declaret iura dubia ſic facta dubia propter malitiã hominis procliui ad malũ, et ipſa auctoritas, i. vt ipſa iura declarata auctoritate principis, ſeu declaratio ipſius principis tollat ambigua, ſcilicet dubia, lites auferat per elucidationẽ, i. per declarationẽ iuriũ: & ſtrinat, i. ſopiat, & extinguat altercationes tã per ſuffragium, i. auxiliũ determinationis opportunæ, quam campus vitia per ſarculũ cultoris procedit. Et ponitur ibi ſarculũ tranſumptiuè: nã ſarculũ dicitur inſtrumentũ, quo euellũtur inutiles herbæ: ſic princeps per ſarculũ ſuũ, i. per auctoritatẽ ſuam tollit ſemina interpretationum hominũ. Et dicit, vt auctoritas principis inſerat, i. ſeminet virtutes per declarationẽ iuris, quæ quãdo princeps declarabit iura ambigua, i. ſeminabit virtutem, & vera ſciẽtia, cùm ſua auctoritas non minorẽ vim habeat, quàm ipſa lex bene interpretata. Et vt auctoritas ipſius principis corrigat exceſſus, quæ, pro &, & vt reformet mores corruptos in bonum. [*Hac ſané*.] Hic eſt narratio, in qua Ioan. Papa cõmẽdat, vel laudat actũ Clemẽtis, i. laudat Clementem, quia fecit iſtas Clemẽtinas, & excuſat tarditatẽ ſuam, videlicet quare citiùs librũ iſtũ nõ tradidit Clemẽs. Et dicit ipſe ſanctiſs. quòd Clemẽs Papa videns, & attendẽs hęc, quę diximus in exordio, & volens, ſeu cupiẽs proſpicere reformationi deformatorũ, & ſoluere difficilia, & intẽdens promulgare, i. promouere, & manifeſtare plurimas cõſtitutiones, quas edidit, id eſt, quas fecit, & cõpoſuit: in quibus ſtatuit multa ſalubria, id eſt, multa vtilia ad ſalutẽ. Et quamuis ipſe Clemens decreuiſſet, id eſt, deliberaſſet mittere iſtas cõſtitutiones collectas, id eſt, ſimul aggregatas in vnũ volumen: tamen propter hoc quòd nimium, i. valde fuit occupatus circa magna, & propter hoc quòd ſublatus eſt de medio, i. propter hoc quòd mortuus eſt, ſcilicet nõ nimis ſenex, iſta fuerũt in cauſa, quare non expleuit, id eſt, quare non adimpleuit propoſitum ſuum, id eſt, ſuã voluntatẽ, quæ erat de mittendo ſubditis Clementinas: quare dicit Ioan. Papa ſic: Nos Ioãnes, qui ſucceſſimus

eidem Clementi Papæ, etiam impediri fuimus à tempore noſtræ promotionis, i. à tẽpore quo fuimus electi in Papam, quod non potuimus committere, & mittere prædictas conſtitutiones ſcilicet iſtas Clemẽtinas ſub bulla noſtra. Et ſic ordinando aliqualiter textum: ſanè, id eſt, certè, Clemens Papa quintus prædeceſſor noſter, attendens, id eſt, intelligens hæc, quæ diximus in exordio: & cupiens, id eſt, deſiderans proſpicere reformationi deformatorum, & cupiẽs ſoluere difficilia, edidit, id eſt, fecit conſtitutiones plurimas ante, & poſt concilium, in quibus cõſtitutionibus ipſe ſtatuit multa ſalubria, id eſt, vtilia, & ipſe Clemens decidit, id eſt, terminauit nõnulla dubia, id eſt, aliqua dubia, quę dubia ſunt frequentia in iudiciis, & extra iudicia. Et licet, i. quamuis Clemens decreuiſſet mittere eas, i. Clementinas collectas, id eſt, aggregatas in vnũ volumẽ: & quamuis decreuiſſet, id eſt, deliberaſſet mittere eas collocatas ſub congruis titulis, & dare eas ſubiectis, ſcilicet fidelibus cõmuniter, i. vt cõmunicarentur inter ſubditos, tamẽ occupationibus circa magna, quia erat impeditus ſuper rebus arduis, tamen cõditio humanæ ſortis, i. humana fortuna, quæ ſuſtulit, i. remouit ipſum Clementẽ de medio per mortẽ; iſta ſcilicet fuerũt in cauſa, quare ipſe Clemens non expleuit propoſitũ ſuũ, id eſt ſuã deliberationẽ. Nos etiam Io. qui ſucceſſimus eidẽ Clementi, Deo permittente, & ſic diſponente in officio Apoſtolatus, quia ſumus Papa, i. vicarius Chriſti, ſicut & ipſe Clemens fuit. Et ſupple, poſtquam ſucceſſimus eidem Clementi in officio Apoſtolatus, ſic debemus ſibi ſucceſſiſſe in plenitudine effectus, & poteſtatis: ſupplen. & maximè debemus ſibi ſucceſſiſſe in his, ſcilicet rebus, quę cõcernunt cõpendiũ vniuerſi, ſcilicet cultus, & nos ſumus circumſepti, i. circumquaque ſepti, & circumdati, & vndique cincti arduis grandibus agendis, & arduis rebus fuimus hactenus, i. vſq; ad hunc, & vſq; ad hoc tempus impediri ab exordio, id eſt, à principio noſtræ promotionis, quòd tam ex hoc quod diximus, quàm ex aliis cauſis rationabilibus, quas prouidemus cõmittendas ſub ſilentio, i. quas tacemus, pro nunc ſupplico, non potuimus has conſtitutiones, ſeu Clementinas communicare. Nunc igitur, id eſt, modò, & in præſenti tẽpore tranſmittimus, i. vobis mittimus illas cõſtitutiones, ſeu Clementinas, captata opportunitate, i. capto, & deliberato tempore congruo, & cõueniẽti. Sequitur textus, *Vniuerſitati*. Et hic ponitur concluſio, quare nos ſumus mandãtes vniuerſitati vobis, & monemus per ſcripta Apoſtolica, quatenus eas, ſcilicet Clementinas ſuſcipiatis prompto affectu, & ſtudio alacri, vtentes ſolum eis in Clementinis, ſeu cõſtitutionibus de cætero, tam in iudiciis, & ſcholis, illis ſupplen. conſtitutionibus, ſeu Clementinis exiſtentibus vobis manifeſtis, & cognitis. [illegible] præſens decretalis. Nota primò ibi, *Doctoribus*, doctores præferendos ſcholaribus ea ordine litterę. pro hoc 45. diſt. *ſic rector*. Nota ex verbo, *Commorantibus*, id eſt quod notat gloſſa, & extra. gl. [illegible]. Et colligit Paulus quinque neceſſaria ſcholaribus, vt proficiant, quæ ponit Hoſt. *in rubrica de officio primi*. & ibi dic. Nota, quòd ſenſualitas humana procliuis eſt ad malũ. Not. cauſas, quare oportet aliquem eſſe principem humani generis. *Zabarella*.

¶ *Gloſſa primo ponit allegat duo, propter quæ nomen Ioannis [illegible], oſtendit hoc nomen viguiſſe in Romanis Pontificibus. In [illegible] & doctoribus canoniſtis. Secundo rationem inchoantis, [illegible]. Tertiò [illegible] & de narratione [illegible] & alia in ſubiectum [illegible], & proœmium diuidit.*

a ¶ *Ioannes*.] Gratioſum hoc nomen per interpretationem, declarationem, vel etymologiam extollere nõ eſt meũ, ſuſpectionis ratione parit. Eſſet etiam hoc reſecare neceſſarium. In Apoſtolatu tamen hoc nomen ſuper cætera viguit. Vigeſimus ſecundus eſt enim ipſe qui loquitur, cùm tamẽ reliqua Romanorũ Pontificum nomina xij non tranſcenderint numerum, ad quẽ etiã ſolius Benedicti nomen aſcendit. Inter canoniſtas etiã commentatores hoc nomen viguit. Habuimus enim Ioannẽ Theutonicũ perſtrenuũ, nõ ex ordine, ſed ex ſtudio, Ioãnẽ Galeñ. Vulterranũ, Ioannẽ Hiſpanum, Ioannẽ Faventinũ, Ioannem de Fantutiis, Ioannẽ de Anchona, Ioannẽ de Deo etiã Hiſpanũ, Ioannẽ de Lignano, Ceſenatẽ, Ioann. Monach. Cardinalẽ, Ego etiã qui minor ſum inter xij doctores collegij Bononienſis me quærõ ſuiſſe Ioannẽ, nunc inter eos ſolum, ſed inter commentatores decimus: & denique forte puerorum non dignus occupare membranas. Et quia, i prout patet hic in exordio, etiam compoſitores iuriũ vix poſſunt tam clarũ, certumque ſtatuere, quin dubia multa relinquant, euenit ſaluberrimo, quid in hac prima lectione, vel legiſlatione ſingula nõ perfectè ſtatuantur. Nam etiam in rebus experimur, quæ naturaliter generantur, quòd in vis paulatim de imperfectũ ad perfectum veniunt. Sic & qui de veritatis cognitione à tempore primo attingunt, poſteà quaſi poſſiderunt ad quandam [illegible]

Ioannis nomẽ vigeſies ſuper cætera, ſuper ſummos pontifices, & inter canoniſt. interpretes.

propter ᵃ hoc irritus ᵇ, nec etiam irritandus ᶜ. Data Auenione xiij. Calend. Decembris, Pontificatus noſtri anno 2.

debet eſſe finis principio, *de baptiſ. c. maiores. ante medium. de appell. c. ſecundo requiris.* Hic tamen dubitant puto, quòd ſi partes expreſſè conſenſerunt, quòd index in tota ſit, vel ſimpliciter ſeruaret ord inem iudiciarium, quòd tunc index, qui ſic inchoauit procedere, permittere non poterunt: ubi verò non conſenſerunt expreſſè, ſed non contradixerunt: puto, quòd in occurrentibus poſſent contradicere potuerunt. facit litterâ præcedens, ibi, *in toto, vel in parte.* Item ſingulares actus iudiciorum ſunt per ſe actus perfecti, vnde ſingulariter irritatur, *de libel. oblat. c. cum rubris. ſeq.* bene facit, quod ſcripſi poſt Vinc. & Compoſt. *de reſcrip. c. dilectus. 2. in prin.* quod etiam not. Gul. *in ſpec. de appell. §. reſtat. ver. & not.* ſecundùm Vinc. *de cita. §. 1. ver. quod ſi reus.*

a ¶ *Propter hoc.*] Poſſet enim ſubeſſe alia cauſa irritationis.

b ¶ *Irritus.*] Ipſo iure, vt aliàs *de ſt. comoſſ. cap. inter. & in c. ſeq. cap. accedens. 1. & 2.*

c ¶ *Irritandus.*] Per ſententiam, vt aliàs *de re iudicata, c. cum canſa. & cap. cum Bertholdus. in fin.* & conuenit huic ſtat *de quanua. calum. cap. 1. c. veſtra. in fin. lib. 6.* Et ſcias, quòd iſte finis non conueniſcit: nam ſi in cauſis, quæ requirunt figuram iudicij, procederetur non contradicentibus partibus ſine figura, non tenetur proceſſus, & idem ſi expreſsè conſentitur. *de hoc de off. deleg. cap. de cauſis. in gloſſ. 1. 2. quæſt. 1. cap. in primis. auſis. & cap. ſeq. de iuſſpec. de ſem. prela. §. iuxta. ver. quid ſi de partium,* quod intellige, vt not. *de re iudic. cap. vlt. lib. 6. in 1. gl.* Ratio diuerſitatis patet: quia in caſu iſto fit contra ius commune: ſed in caſu, quem ponit littera, res redit ad ius commune, & ad ſui naturam: quod facilè fit. *32. diſtinct. cap. ab exordio. ff. de pact. l. ſi vnus. §. quid ſi non vt tutum.* Natura verò naturans, cùm ad illam redibimus, per interceſſionem Virginis glorioſæ nos collocet cum electis. Amen.

FINIS.

ARBOR, SEV FIGVRA DECLARATIVA TITVLI DE IVRE PATRONATVS.

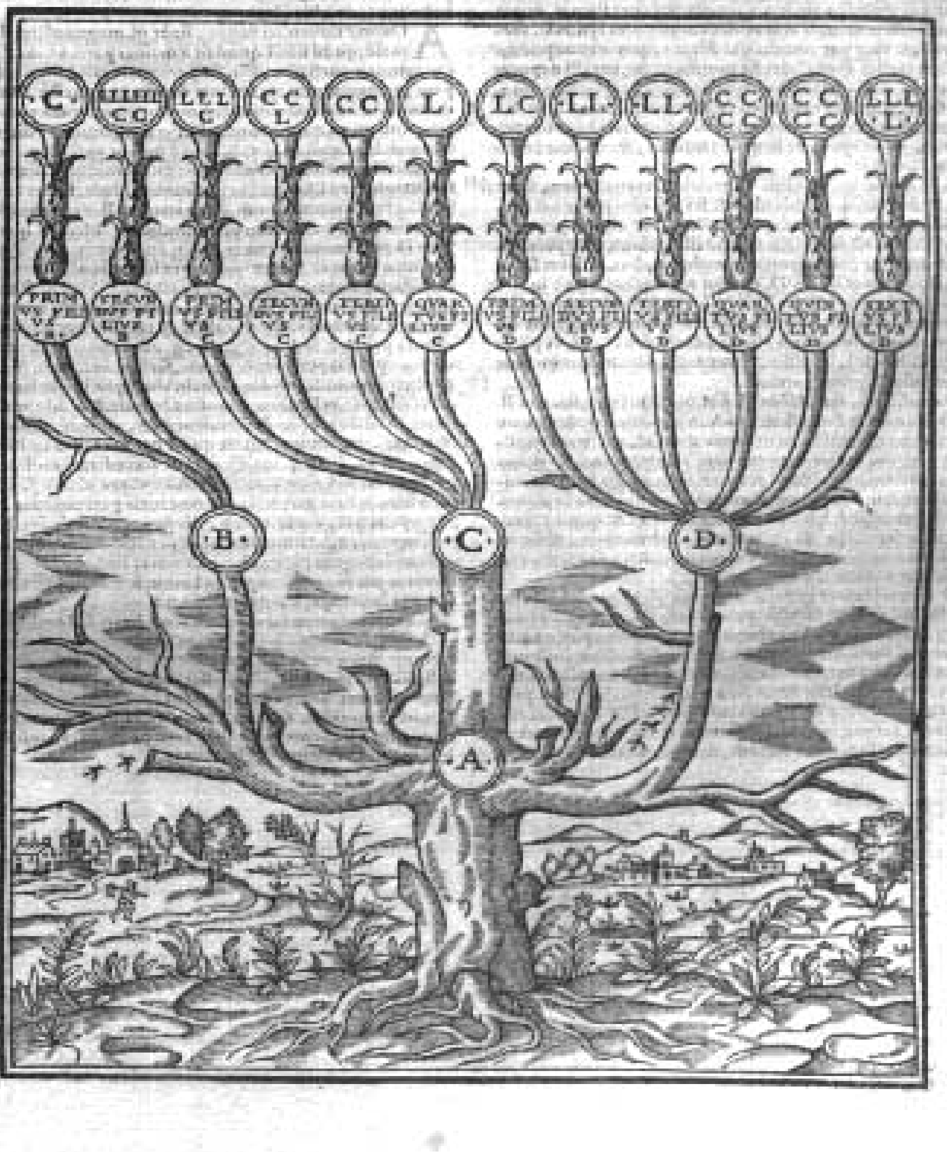

DIVINI, AC HVMANI IVRISCONSVLTI, ET CAVSARVM ſacri palatij auditoris, D. Ioannis Franciſci de Pauinis, ad Extrauagantium, Regularum Cancellariæ, & Deciſionum Rotæ notitiam vtile præludium.

Locutus de Papa in Extrauagantibus dicit

QVINTVS Mutius omnis Sergium Sulpitium ille fuit vſu ſermone. Turpe eſt patricio, & nobili viro ius, in quo verſantur, ignorare. *Sed longe magis iis plerisque noſtra ætate hac ſententia recognoſcenda eſt, qui Extrauagantium ſanctiones, Pontificum iura [illegible], deſidia, [illegible] contemnere videntur, cum omnes magiſtratus, præſertim Eccleſiaſtici, in dicendis ſententiis, & cæteri Iuriſperiti, quibus interpretandi conſulendique tribuitur facultas, reſponſa ſua, iuxta illarum deciſiones ſunt prolaturi, ſi ipſis Extrauagantibus adſunt [illegible], quæ epiſtola Iunocentij ad [illegible] Epiſcopum [illegible]. Quare ad ipſarum lectionem iterum, atque iterum legere, [illegible], vt eam [illegible] obiurgemur, [illegible], qui poſt [illegible] nem [illegible] operam dedi, vt [illegible] Iuriſconſultorum merito [illegible] affectus. Verum ipſis Extrauagantibus parem vim pene Regulæ Cancellariæ [illegible] earum conditore, & non mediocrem Deciſiones Rotæ [illegible] reſponſa, auctoritatem habere cenſentur: ſicut enim illis interpretandum [illegible] & Principum [illegible] poteſtas ſumma [illegible]: ita & auditoribus Rotæ in ſummorum Pontificum leges [illegible] eſt ab ipſo Principe ſummum arbitrium. Igitur circa tria hæc [illegible] preambulum ſubſcripturam.*

...nem ſingularis perſonæ facta ad legem, vel ordinationem aliquam præcedentem, legem generalem conſtituit ad [illegible] per l. [illegible] C. de legibus. & not. in cap. in cauſis, de re iud. quod facit ad id, quod dicam ſuper Extrauag. ad [illegible], & Extrauag. [illegible], & ad Apoſtolatum, &c. In quibus idem dicit Bal. in ſtatutis in ſuo peculio, in verb. ſtatutum, [illegible], &c. Item non eſt neceſſe, quod conſtet de datis, ſecundum Bar. vt dicta data, qui ſunt rebelles. Præmiſſa intelligo de Extrauagantibus emanatis poſt compilationem lib. 6. ſecundum Ioan. Andr. in proœmio lib. 6. ad fin. in cap. fin. de hæretic. eod. lib. Et ſi contradicant iuri ſcripto, dic vt plenè per Ioan. And. Ioan. de Ligna. Ioan. de Sandais, & Dominicum poſt Ioan. Monach. in cap. 1. in princip. de conſt. lib. 6. & per Archidiac. poſt Hug. 19. diſt. cap. ſi Romanorum, & in ſumma. Adde Bald. in l. [illegible], Cod. de leg. & in cap. [illegible] 30. diſt. Nec eſt de ſubſtantia, vt redigatur in ſcriptis, de quo plenius per Ioan. And. in reg. [illegible], de regul. iur. in mercur. lib. 6. & in deciſionibus Rotæ, deciſione 438. in gloſ. in l. 1. C. de leg. [illegible] cap. 1. de [illegible] lib. 6. & per Abbatem in cap. 1. de poſtu. prælat. qui dicit, quod de hoc videtur communis opinio.

Sententia vſ. [illegible] de ſubſtantia extrauagantium.

Sententia contra Extrauagantem lata, non valet.

NOtandum eſt, quod ſententia lata contra Extrauagantem publicatam, & indubitatam, eſt ipſo iure nulla: ante publicationem verò ſecus, vt not. in proœmio Clementinarum, in verbo, de cætero, & in Clemen. volentes, de hæreticis. Sed ſi eſt publicata, & indubitata, ſententia contra eam lata eſt ipſo iure nulla, vt dictum eſt, tanquam lata contra legem ſcriptam, vt not. Bald. in l. 1. Cod. quando prouo. non eſt neceſ. & Butri. in cap. 1. & 2. [illegible] de re iudic. & probatur in leg. 1. §. item cum contra ſacras. ff. quæ ſent. ſine appel. reſcin. exemplum in Extrauaganti, execrabilis, ſecundùm Abbatem in cap. paſtoralis. de fide inſtrum. idem de Extrauaganti ad regimen, quam allegat deciſio in nouis 349. incipit. Item ſi mandatur. Secus autem ſi de ea dubitatur, per cap. paſtoralis. de fide inſtrum. & l. cum prolato. ff. de re iudic. ſecundùm vnam lecturam, ideo ſuper ea Papa eſt conſulendus: & ſi reperitur in archiuo publico, dicitur indubitata, per Authenticam, ad hæc. Cod. de fide inſtrument. & l. Celſus. ff. de probat. ſecundùm vnam lecturam facit cap. ad audientiam. de præſcript. & idem præſumitur, quando reperitur inter Extrauagantes, 1 2. quæſt. 2. cap. quoniam progenitorum. maximè ſi reperitur gloſſata per doctorem famoſum: ſicut Zenze. Lap. & Ioan. Mon. & alios per not. in dicto c. paſtoralis. probatur l. 1. in fin. Cod. de nouo cod. con. & quod not. in l. 3. C. de legibus. vel ſi fuit diu obſeruata, vt not. Bart. in gloſ. fin. ſuper Extrauaganti, qui ſunt rebelles. de quibus plenius per Bart. in l. cum prolata. prealleg. & Butri. & Abbatem, & modernos in dicto cap. paſtoralis. vbi ſecundùm Butri. poteſt de ea dubitari ad inſtar eius, quod not. in cap. nemo de elect. in 6. de quibus etiam per Ludouic. in conſilio 250. quod incipit, In Chriſti nomine. in propoſito caſu. vbi etiam ſubdit, quod ſi fuiſſet temporalis, per declarationem ſucceſſoris efficitur perpetua: quia declaratio Papæ etiam ad petitio-

Extrauagantes quando [illegible] debent produci, & de [illegible].

Debent autem Extrauagantes, quando de eis dubitatur per allegantem, in forma authentica produci ſub plumbo, ſi extra curiam ſunt producendæ: vel ſub ſigneto vice Cancellarij, ſi in curia ſunt producendæ: & hoc de illis, quæ ſunt deſcriptæ in libro Cancellariæ: illæ autem, quæ ſunt deſcriptæ in camera Apoſtolica, ſignantur cum ſigneto Camerarij, vel ſub plumbo, &c. Et ita ſeruatur in curia Romana. Et idem ſentiunt quod in forma authentica debeat produci, dicimus in ſtatuto non poſito in volumine ſtatutorum, ſecundùm Bar. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. & modernos, in dicto cap. 1. de conſt. lib. 6. & in dicto cap. paſtoralis. forma autem authentica habetur in regulis, & ſtylo Cancellariæ. Quid autem de ſententia Principis diffinitiua, vel interlocutoria? Dic vt in cap. in cauſis. de re iudic. & 16. quæſtione 3. cap. licet. & ff. quod met. cauſ. l. metum. §. ſed quod ait prætor. Et præſumitur quæſtio determinata pro illa parte, & opinione, pro qua fuit vltima collatio facta, vbi aliter non conſtat de expreſſa deciſione, ſecundùm Bald. in l. bonæ fidei. ff. depoſ. Et not. Domi. in cap. fin. de hæret. lib. 6. quòd ordinationes, & mandata Papæ habent eandem vim, quam habent conſtitutiones, per not. in cap. à nobis. 1. de ſent. excommun. per l. 1. & ſi. C. commun. vel Epiſtol. Item quòd reſponſa Papæ ad conſultationem inferiorum ſunt pro iure ſeruanda, alleg. 5. diſt. in ſumma.

Mandatum Papæ habet vim conſtitutionis.

De interpretatione autem doctorum, & communi opinione, dic vt per Abbatem in cap. 1. de poſtul. prælat. vbi glo. & not. in cap. vnico. eod. tit. lib. 6. & in l. 1. Cod. de profeſ. qui in vrbe Conſtantinopolitana, &c. de communi opinione notatur 3. quæſt. 9. §. tria. & an excuſet à dolo not. deciſio Rotæ 279. & Oldra. in l. quæſitum. ff. de fund. inſtrum. Et an ſit ſtandum vltimæ opinioni glo. & Innoc. &c. not. Ioan. And. de pœnit. cap. 1. & de ſent. excommun. cap. 1. lib. 6. in nouella, & not. in l. qui filium. ff. ad Trebell. & per Bald. in l. ſi mater. §. in a. ne de ſtatu defunct. & in l. 1. ff. de conſtitut. princip. & in tit. apud quem controuerſia feudi determ. in vſibus feud.

HIERONYMI CLARII BRIXIANI IVRIS vtriuſque Doctoris Protonotarij, & Comitis Apoſtolici in Extrauagantes Decretales breue præludium.

Sententia lata contra Extrauagantem latam, non valet.

Extrauagantes quando dicantur indubitatæ.

CVm omnes Magiſtratus, præſertim Eccleſiaſtici decidendas cauſas, & cæteri Iuriſperiti, quibus interpretandi, conſulendique tribuitur facultas, reſponſa ſua iuxta conſtitutiones Romanorum Pontificum, non ſolùm quæ in corpore iuris clauſæ reperiuntur, verùm etiam ſecundùm Extrauagantium diſpoſitionem ſint prolaturi, ſi modò ipſis Extrauagantibus adſint requiſita, quæ epiſtola Innocentij tertij ad Helien. Epiſcopum depoſcit: ipſarum lectionem non negligendam cenſeo. Quippe ſententia lata contra Extrauagantem publicatam & indubitatam, eſt ipſo iure nulla: ante publicationem verò ſecus, vt not. *in proœmio Clementinarum, in verbo, de cætero. & in Clement. vnica, de hæreticis.* Sed ſi eſt publicata, & indubitata, eſt ipſo iure nulla, tanquam lata contra legem ſcriptam. not. Bal. *in l. 2. C. quando prouocare non eſt neceſſe.* & Butriga *in cap. 1. & c. cum inter. de re iudic.* & probatur *in l. 1. §. item cum contra ſacras. ff. quæ ſen. ſine appel. reſcind.* Exemplum in Extrauaganti, *Execrabilis*, ſecundùm Abbatem *in c. Paſtoralis. de fide inſtrument.* Item de Extrauaganti, *Ad regimen*, quam allegat deciſio in nouis 349. incipit, *Item ſi mandatur*. Secus autem ſi de ea dubitatur, per *c. paſtoralis. de fide inſtrument. & Leam prolatis. ff. de re iudica.* ſecundùm vnam lecturam. Iden ſuper ea Papa eſt conſulendus: & ſi reperitur in archiuo publico, dicitur indubitata. *per auth. ad hæc. C. de fide inſtrument. & l. Celſus. ff. de probationibus. ſecundùm vnam lecturam.* Facit cap. *Ad audientiam. de præſcript.* & idem præſumitur, quando reperitur inter extrauagantes. 20. *queſt. 2. cap. quoniam progenitorum.* maximè ſi reperitur gloſſata per doctorem famoſum, ſicut Zenzelinum, Laurentium, Ioannem Monachum, Gulielmum de monte Landuno, & alios: per no. *in dicto cap. paſtoralis.* probatur *l. 2. in fin. C. de nouo Cod. componendo.* & quod not. *in l. 1. C. de legibus.* vel ſi fuit diu obſeruata, vt not. Bartol. *in l. ſi. ſuper Extrauag. qui ſunt rebelles.* de quibus pleniùs per Bartol. *in Leam prolatis, præalleg.* & Butriga. Abbas & modernos *in dicto cap. paſtoralis*, vbi ſecundùm Boat. poteſt de ea dubitari ad inſtar eius, quod notatur *in c. nemo. de elect. in 6.* de quibus etiam per Ludoui. *in conſil. 250. quod incipit, In Chriſti nomine, In propoſito caſu.* Vbi etiam ſubdit, quòd ſi fuiſſet temporalis, per declarationem ſucceſſoris efficitur perpetua: quia declaratio Papæ etiam ad petitionem ſingularis perſonæ facta ad legem, vel ad ordinationem aliquam præcedentem, legem generalem conſtituit ad omnes. per *l. ſin. C. de legibus.* & notatur *in c. in cauſis. de re iudic.* Item non eſt neceſſe, quòd conſtet de datis, ſecundùm Bartol. *in dicta data, qui ſunt rebelles.* Præmiſſa intelligo de extrauagantibus emanatis poſt compilationem lib. Sexti, ſecundùm Io. And. *in proœmio lib. Sexti, ad finem, & c. ſi de hæreticis, eodem lib.* Et ſi contradicant iuri ſcripto, dic vt plenè per Ioan. And. Ioan. de Lignano, & Dominicum *in c. 1. in princ. de conſtitutionibus. lib. 6.* & per Archidiaconum poſt Hug. 19. *diſt. c. ſi Romanorum. & in ſumma.* Adde Bald. *in l. leges ſacratiſſimæ. C. de legibus.* & notatur *in cap. ſi in laicis. 10. diſt.* Nec eſt de ſubſtantia, vt redigatur in ſcriptis, de quo plenè per Ioan. And. in regula, *nemo poteſt, de regulis iuris, in Mercurialibus. lib. 6. & in deciſionibus Romæ. 138. per gloſſam in l. 1. C. de legibus.* probatur *in c. 1. de renunciationibus. lib. 6.* per Abbatem *in cap. 1. de poſtulat. prælator.* qui dicit, quòd de hoc videtur communis opinio. Debent autem extrauagantes, quando de eis dubitatur, per allegantem in forma authentica produci ſub plumbo, ſi extra curiam ſunt producendæ, vel ſub ſigneto Vicecancellarij, ſi in curia ſunt producendæ. Et hoc de illis, quæ ſunt ſcriptæ in libro Cancellariæ. Illæ autem, quæ ſunt deſcriptæ in Camera Apoſtolica, ſumentur cum ſigneto Camerarij in curia, vel ſub plumbo extra curiam. Et ita ſeruatur in curia Romana. De his autem pleniùs tractat ſupremus Doctor Dominus Franciſcus de Pauinis *in principio Extrauag. Ioan. xxij.*

Scriptura non eſt de ſubſtantia Extrauagantis.

Extrauagantes qualiter ſunt producendæ.

EXTRAVA-

EXTRAVAGANTES DECRETALES, QVÆ A DIuerſis Romanis Pontificibus poſt Sextum emanauerunt: Quarum aliquæ Gloſſis Ioannis Monachi Picardi Cardinalis, aliquæ Commentariis Gulielmi de Monte Lauduno, & Ioannis Franciſci de Pauinis illuſtrantur.

LIBER PRIMVS.

De conſuetudine.

¶ Ioannes xxij.

¶ Conſuetudo impediens, ne Legati ſedis Apoſtolicæ recipiantur, non valet: & illa non obſtante Legati ipſi ſunt ab omnibus recipiendi, & eos impedientes ipſo facto excommunicationem incurrunt, & eorum terra Eccleſiaſtico ſubiiciuntur interdicto.

CAP. VNICVM.

SVPER gentes, & regna Romanus Pontifex à Domino conſtitutus, cum perſonaliter ſingulas regiones circuire non poſſit, nec circa gregem ſibi creditum curam paſtoralis ſolicitudinis exercere: neceſſe habet interdum ex debito impoſitæ ſeruitutis, ſuos ad diuerſas Mundi partes (prout neceſſitates emerſerint) deſtinare Legatos, qui vices ipſius ſupplendo errata corrigant, aſpera in plana conuertant, & commiſſis ſibi populis ſalutis incrementa miniſtrent. Verumtamen aliqui huiuſmodi officium, & poteſtatem ipſius Romani Pontificis, quam non ab homine, ſed à Deo recepit, ſub ſuo arbitrio redigere molientes, Legatos ipſos, niſi ab eis petiti fuerint, vel de beneplacito eorum tranſmiſſi, ſibi terras ſubiectas (dicentes hoc eis de conſuetudine competere) ingredi non permittunt.

Legati ſedis Apoſtolicæ quid facere debeant.

¶ Nos huiuſmodi conſuetudinem non tam irrationabilem, quàm nonnunquam animarum ſaluti contrariam, detrahentemque Apoſtolicæ poteſtati, auctoritate Apoſtolica penitus reprobantes, Legatos ipſos ab omnibus cuiuſcunque præeminentiæ, conditionis, aut ſtatus fuerint, debere admitti decreuimus: nec eos prætextu cuiuſuis conſuetudinis impediri poſſe à quoquam Chriſtiano nomine gloriante, quominus regna, prouincias, & terras quaslibet, ad quæ ipſos deſtinari contigerit, ingrediantur liberè, ac commiſſæ ſibi legationis officium exerceant in eiſdem.

Conſuetudo animarum ſaluti contraria eſt reprobanda.

¶ Qui verò de cætero ſuper prædictis dictos Legatos, aut etiam Nuncios, quos ad quaſcunque partes, pro cauſis quibuſlibet ſedes ipſa tranſmiſerit, præſumpſerint impedire, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant. Regna, terræ, & loca quælibet ſubiecta eiſdem, tamdiu ſint eo ipſo Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, quamdiu in huiuſmodi contumacia duxerint perſiſtendum. Non obſtantibus quibuſlibet indulgentiis, aut priuilegiis, Imperatoribus, ac Regibus, ſeu quibuſcunque aliis ſub quibuſcunque modis, tenoribus, & formis à ſede ipſa conceſſis, quæ contra præmiſſa nulli volumus ſuffragari.

De poſtulatione Prælatorum.

¶ Ioannes xxij.

¶ Minores xxvij. annis ſeculares, & Mendicantes religioſi ad certas Eccleſias prohibentur poſtulari: & puniuntur tam poſtulantes, quàm poſtulati.

CAP. VNICVM.

DIſpendiis, & periculis variis, quæ ex ſubſcriptis poſtulationibus poſſent Eccleſiis euenire, & vacationum diuturnitatibus, quæ conſueuerunt nonnunquam ex poſtulationibus irrationabilibus prouenire, ac diſpendiis, quæ inde frequenter Eccleſiæ incurrunt, ad futurorum memoriam obſiſtere cupientes: Illum, qui viceſimum ſeptimum non attigerit annum, ad cathedralem [a], nec non profeſſorem cuiuſuis Mendicantium Ordinis ad inferiores cathedralibus Eccleſias, ad monaſteria extra ſuos Ordines poſtulari edicto perpetuo prohibemus.

¶ Quòd ſi ſecus poſtulatum fuerit, & attentatum, irritum, ac nullius penitùs ſit momenti. Et qui ſecus præſumpſerint ad eandem, ea vice poſtulandi, ac eligendi poteſtate priuatos, ac beneficiis, quæ in ipſis obtinebunt Eccleſiis, ad quam poſtulationem huiuſmodi fecerint, per triennium nouerint ſe ſuſpenſos.

¶ Poſtulatos verò [b], qui poſtulationis de ſe factæ negotium fuerint per ſe, vel per alium in Romana curia proſecuti, illud ibi proponi in publico, vel priuato conſiſtorio facientes, etiam ſi duntaxat diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ committendo, ſi ſe annum xxvij. non attigiſſe ſciuerint, vt præfertur vſque ad xxxv. annum. Cæteros verò ſeculares, & religioſos extra ſuorum adminiſtrationes Ordinum perpetuò ineligibiles, ac impoſtulabiles eſſe decernimus: ac prorſus inhabiles ad quaſcunque dignitates Eccleſiaſticas, & beneficia quælibet obtinenda.

a ¶ *Cathedralem.*] Aliqui habent ſic: *ad cathedralem, aut quibuſcunque ſecularem non cathedralem Eccleſiam.* quod nec bonum ſit, relinquo peritiæ legentium.

b ¶ *Poſtulatos verò.*] Hæc clauſula breuior eſt in aliquibus libris, in quibus ſic habetur: *Poſtulatos verò, qui poſtulationis negotium de ſe factæ proſecuti fuerint, etiam ſi, &c.*

De electione.

¶ Bonifacius VIII.

¶ Multis probat argumentis promotum in curia non debere ad propria redire ſine literis ſuæ promotionis. Qui ſi ſecus fecerint, pro Prælatis non ſunt habendi, pœnáſque incurrunt hic expreſſas. Et de iſta Extrauaganti facit mentionem Panormitanus in c. qualiter, de electi. dicens, quòd etiam, vnicuique indicat iter ſeruer Apoſtolicas ſuper ſua promotione, debet admoniſtrare, nec debet recipi ab Eccleſia tanquam Prælatus: alias recipiens, & receptus incurrunt pœnam, de qua hic.

CAP. I.

INtenſæ nobis debitum ſeruitutis expoſcit, vt quî ad reformandos in Clero mores, & actus prout nobis ex alto

a Nuncio.] Hæc decreta habet ſex dicta. Primò præmiſſo prooemio ad dicenda, factum narratum